

การศึกษาผลสัมฤทธิ์และความคิดสร้างสรรค์ทางการเรียนวิชาดนตรีของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3
ด้วยการจัดการเรียนรู้แบบผสมผสานและแบบร่วมมือ

A Study of Learning Achievement and Creative Thinking in Music for Primary 3 Students
by Using Blended and Cooperative Learning

วรัมภา หวังสุข¹ ชุตินา วัฒนาศรี² ธนินาฏ ณ สุนทร³ วลัยพรรณ บุญมี⁴

Warampa Wangsook¹ Chutima Wattanakeeree² Taneenart Na-soontorn³

Walaipan Boonmee⁴

¹นักศึกษาปริญญาโท สาขาหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ วิทยาลัยนวัตกรรมการศึกษา มหาวิทยาลัยเซนต์จอห์น

Master's Student, Master of Education in Curriculum and Learning Management,

College of Educational Innovation, Saint John's University, E-mail: warampawang@gmail.com

²อาจารย์ รองศาสตราจารย์ ดร. วิทยาลัยนวัตกรรมการศึกษา มหาวิทยาลัยเซนต์จอห์น

Lecturer, Ph.D., Associate Professor, College of Educational Innovation, Saint John's University,

E-mail: chuwat1140@gmail.com

³อาจารย์ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. วิทยาลัยนวัตกรรมการศึกษา มหาวิทยาลัยเซนต์จอห์น

Lecturer, Ph.D., Assistant Professor, College of Educational Innovation, Saint John's University,

E-mail: medtanee@stjohn.ac.th.com

⁴อาจารย์ ดร. วิทยาลัยนวัตกรรมการศึกษา มหาวิทยาลัยเซนต์จอห์น

Lecturer, Ph.D., College of Educational Innovation, Saint John's University,

E-mail: pudee1122@hotmail.com

Received: February 1, 2021; Revised: March 3, 2023; Accepted: June 20, 2023

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาดนตรีของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ที่ได้รับการเรียนรู้แบบผสมผสาน และแบบร่วมมือ 2) ศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาดนตรีของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ที่ได้รับการเรียนรู้แบบผสมผสาน 3) ศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาดนตรีของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ที่ได้รับการเรียนรู้แบบร่วมมือ 4) เปรียบเทียบความสามารถในการคิดสร้างสรรค์ทางการเรียนวิชาดนตรีของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ที่ได้รับการเรียนรู้แบบผสมผสาน และแบบร่วมมือ 5) ศึกษาความสามารถในการคิดสร้างสรรค์ทางการเรียนวิชาดนตรีของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ที่ได้รับการเรียนรู้แบบผสมผสาน 6) ศึกษาความสามารถในการคิดสร้างสรรค์ทางการเรียนวิชาดนตรีของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ที่ได้รับการเรียนรู้แบบร่วมมือ กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คือ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 จำนวน 2 ห้อง ห้องละ 30 คน รวมนักเรียนทั้งหมดจำนวน 60 คน โรงเรียนนานาชาติแห่งหนึ่งในกรุงเทพฯ ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2564 ใช้วิธีการสุ่มแบบง่าย (Simple random sampling) เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยได้แก่ 1) แผนการจัดการเรียนรู้แบบผสมผสาน 2) แผนการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือ 3) แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน 4) แบบวัดความสามารถในการคิดสร้างสรรค์ สถิติ

ที่ใช้ในการวิเคราะห์ ได้แก่ ข้อมูลโดยการหาค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และการทดสอบค่าที่ ทั้งแบบ t-test Dependent Samples และ t-test Independent Samples

ผลการวิจัยพบว่า 1) ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาดนตรีของนักเรียนที่ได้รับการเรียนรู้แบบผสมผสาน กับนักเรียนที่ได้รับการเรียนรู้แบบร่วมมือ มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ 2) ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาดนตรีก่อนและหลังเรียนของนักเรียนที่ได้รับการเรียนรู้แบบผสมผสาน หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 3) ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาดนตรีก่อนและหลังเรียนของนักเรียนที่ได้รับการเรียนรู้แบบร่วมมือ หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 4) ความสามารถในการคิดสร้างสรรค์ทางการเรียนวิชาดนตรีของนักเรียนที่ได้รับการเรียนรู้แบบผสมผสาน กับนักเรียนที่ได้รับการเรียนรู้แบบร่วมมือ แตกต่างอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ 5) ความสามารถในการคิดสร้างสรรค์ทางการเรียนวิชาดนตรีของนักเรียนที่ได้รับการเรียนรู้แบบผสมผสาน หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 6) ความสามารถในการคิดสร้างสรรค์ทางการเรียนวิชาดนตรีของนักเรียนที่ได้รับการเรียนรู้แบบร่วมมือ หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

คำสำคัญ: การเรียนรู้แบบผสมผสาน, การเรียนรู้แบบร่วมมือ, ความคิดสร้างสรรค์, ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนดนตรี

Abstract

The objectives of this research were 1) to compare learning achievement in music subject of Primary 3 Students between blended and cooperative learning models. 2) to study learning achievement in music subject, pretest-posttest learning of Primary 3 Students using blended learning model. 3) to study learning achievement in music subject, pretest-posttest learning of Primary 3 Students using cooperative learning model. 4) to compare Creativity of thinking in music subject of Primary 3 Students between blended and cooperative learning models. 5) to study Creativity of thinking in music subject, pretest-posttest learning of Primary 3 Students using blended learning model. 6) to study Creativity of thinking in music subject, pretest-posttest learning of Primary 3 Students using cooperative learning model. Participants of the study were selected using the simple random sampling. 60 students were recruited from two Primary 3 classes from an international school in the Bangkok area. The study was conducted during the first term of 2021 academic year. The research instruments were 1) Management plan for blended learning 2) Management plan for cooperative learning 3) Achievement test, type 4 option 20 questions 4) The Creative of Thinking test. The statistics used in analysis were data by averaging ($\bar{X}$) standard deviation (S.D.) and t (t-test Dependent Samples, t-test Independent Samples)

The results of study revealed that 1) The learning achievement in music subject between the 2 groups using blended and cooperative learning models are not significantly different. 2) The learning achievement in music subject pre-experiment and post-experiment of 1 group using blended learning model was significantly higher at the level of .01. 3) The learning achievement in music subject pre-experiment and post-experiment of 1 group using cooperative learning model was significantly higher at the level of .01. 4) The Creative thinking in music subject between the 2 groups using blended and cooperative learning models are not significantly different. 5) The Creative thinking in music subject pre-experiment and post-experiment of 1 group using blended learning model was significantly higher

at the level of .01. 6) The Creative thinking in music subject pre-experiment and post-experiment of 1 group using cooperative learning model was significantly higher at the level of .01.

Keyword: Blended Learning, Cooperative Learning, Creative Thinking, Learning Achievement in Music

บทนำ

ดนตรีเป็นศิลปะชั้นสูงสาขาหนึ่งซึ่งมีโครงสร้างของรูปแบบและเนื้อหาเป็นของตนเองในลักษณะของโสตศิลป์ ความซาบซึ้งในดนตรี คือ จุดสูงสุดที่ควรได้รับ (ณรุทธ์ สุทธจิตต์, 2561) ดนตรีมีมาตั้งแต่สมัยโบราณและได้มีวิวัฒนาการไปตามความเจริญและความคิดสร้างสรรค์ของมนุษย์ มีการเปลี่ยนรูปร่าง รูปทรงมาอย่างต่อเนื่อง กลายเป็นเครื่องดนตรี ลักษณะที่เห็นได้ในปัจจุบัน และที่สำคัญกว่านั้นดนตรียังกลายมาเป็นเครื่องมือสำคัญในการสื่ออารมณ์ ความรู้สึก การผ่อนคลาย และความสุนทรีย์ การเรียนดนตรีส่งผลเชิงบวกในการช่วยพัฒนาในด้านต่าง ๆ ทั้งการพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ อารมณ์ ความรู้สึก ภาษา ร่างกาย ปัญญา ความเป็นเอกัตบุคคัล และด้านสุนทรียภาพ (ณรุทธ์ สุทธจิตต์, 2548)

การเรียนวิชาดนตรีจำเป็นที่จะต้องมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับเครื่องดนตรี ซึ่งถือเป็นส่วนสำคัญอย่างหนึ่งในการเรียนการสอนวิชาดนตรี ปัจจุบันเครื่องดนตรีมีจำนวนมากหลายชนิด หลายประเภทและเป็นสากล มีรูปร่าง รายละเอียดแตกต่างกัน บางชนิดมีราคาแพง สถานศึกษามีข้อจำกัดในเรื่องงบประมาณในการจัดซื้อ เครื่องดนตรีที่จะให้นักเรียนได้เรียนรู้ และเลือกเรียนในสิ่งที่สนใจจึงมีไม่หลากหลาย เช่นเดียวกับโรงเรียนซึ่งผู้วิจัยได้ทำการสอน มีข้อจำกัดในเรื่องเครื่องดนตรีไทยและสากลที่จะให้นักเรียนได้เรียนรู้มีไม่หลากหลาย การเรียนการสอนส่วนมากจึงเป็นไปในลักษณะครูนำรูปภาพเครื่องดนตรีให้นักเรียนดูแล้วแสดงท่าทางในการปฏิบัติเครื่องดนตรีพร้อมกับอธิบายถึงกระบวนการเกิดเสียง และอธิบายส่วนประกอบของเครื่องดนตรี การเรียนการสอนลักษณะนี้ทำให้นักเรียนขาดประสบการณ์ตรงจากการได้เห็นวิธีการปฏิบัติเครื่องดนตรีจริง ไม่สามารถฟังเสียงของเครื่องดนตรี และด้วยปัญหาดังกล่าวทำให้นักเรียนมีความรู้เรื่องเครื่องดนตรีอย่างจำกัดทำให้การเรียนการสอนไม่น่าสนใจ ไม่สามารถสร้างแรงจูงใจและกระตุ้นเร้าความอยากรู้อยากเห็นในการเรียนรู้ให้กับนักเรียนได้ (ธราพงษ์ ทองกระจ่าง, 2560) ดังนั้นจึงจำเป็นต้องหาแหล่งเรียนรู้ และทางค์ความรู้ให้นักเรียนได้เรียนกับเครื่องดนตรีจริงหรือเสมือนจริงให้มากที่สุด และแหล่งเรียนรู้ดังกล่าวคือใช้เทคโนโลยีเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการเรียนการสอนซึ่งจะสอดคล้องกับการเรียนการสอนในศตวรรษที่ 21

ในปัจจุบันมีผลสืบเนื่องมาจากความเจริญก้าวหน้าทางด้านเทคโนโลยีและการสื่อสารที่เข้ามาเป็นส่วนหนึ่งในการใช้ชีวิตของมนุษย์ จึงทำให้การแลกเปลี่ยนข้อมูลหรือส่งต่อข้อมูลทางออนไลน์สามารถทำได้ทุกที่ทุกเวลา และนี่เป็นหนึ่งในหัวข้อสำคัญที่ถูกระบุไว้ในแผนการศึกษาแห่งชาติ ซึ่งได้เล็งเห็นถึงความสำคัญในการพัฒนากำลังคนให้มีทักษะและสมรรถนะระดับสูง มีความสามารถเฉพาะทางมากขึ้น เพื่อส่งผลให้การจัดการศึกษาในปัจจุบันต้องมีการปรับเปลี่ยนให้ตอบสนองกับทิศทางการผลิตและการพัฒนากำลังคนดังกล่าว โดยมุ่งเน้นการจัดการเรียนการสอนเพื่อให้ผู้เรียนมีทักษะในศตวรรษที่ 21 ซึ่งทักษะที่จำเป็นเพื่อการรับมือกับโลกยุคปัจจุบันคงหนีไม่พ้น ทักษะด้านคอมพิวเตอร์ และเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร ทักษะด้านความร่วมมือการทำงานเป็นทีม และภาวะผู้นำ (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2560) ซึ่งสอดคล้องกับ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2553) กล่าวถึงการส่งเสริมและสนับสนุนการเรียนการสอนด้วยการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ และการสื่อสาร เพื่อผลิตกำลังคนของชาติ โดยเน้นการเสริมสร้างให้ผู้เรียนเรียนด้วยการใช้ ICT เป็นเครื่องมือหรือเป็นส่วนประกอบสำคัญของการเรียนการสอน และการประยุกต์ใช้ ICT อย่างสร้างสรรค์ มีคุณธรรมจริยธรรม ผู้เรียนสามารถทบทวนบทเรียน สืบค้น ข้อมูล ตลอดจนถึงการเรียนรู้ด้วยตนเอง (Keefe, 2007) ดังนั้นเทคโนโลยีจึงมีบทบาทสำคัญในการศึกษา และเพื่อให้เกิดความหลากหลายในรูปแบบของการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน วิธีการสอนแบบผสมผสาน เป็นวิธีการสอนที่มีการใช้สื่อเทคโนโลยีเข้ามาประกอบในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้

ให้เหมาะสมกับผู้เรียน ช่วยให้ผู้เรียนเข้าถึงแหล่งเรียนรู้ได้ง่าย และเรียนรู้ได้ตลอดเวลา ทั้งในห้องเรียนและนอกห้องเรียน เป็นรูปแบบการจัดการเรียนการสอนที่เป็นทางเลือกใหม่สำหรับการจัดการศึกษาทุกวิชาและทุกระดับชั้น เพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพโดยใช้สิ่งอำนวยความสะดวกในอินเทอร์เน็ตเป็นสื่อ และเครื่องมือ เพื่อให้ผู้เรียนก้าวทันโลกแห่งเทคโนโลยีและสังคมการเรียนรู้ (กิดานันท์ มลิทอง, 2548)

และเครื่องมือนอกเหนือจากที่กล่าวมา ยังมีวิธีการสอนที่สำคัญอีกวิธีหนึ่ง คือการเรียนแบบร่วมมือ เป็นการเรียนที่ช่วยเพิ่มศักยภาพทักษะการทำงานร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีประสิทธิภาพ และเกิดการยอมรับในทีมงาน มีความยืดหยุ่น และประนีประนอม เพื่อให้เกิดประโยชน์และบรรลุเป้าหมายร่วมกัน มีความรับผิดชอบในการทำงานร่วมกัน และเห็นคุณค่าของผู้ร่วมงานในฐานะที่เป็นส่วนหนึ่งของทีมงาน การเรียนแบบร่วมมือเป็นรูปแบบการเรียนที่มีพื้นฐานมาจากรูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่เน้นกระบวนการทำงานเป็นกลุ่มเล็ก ๆ แต่ละกลุ่มประกอบด้วยสมาชิกที่มีความสามารถแตกต่างกัน แต่ละคนมีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมอย่างแท้จริง การจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือ เป็นองค์ประกอบที่สำคัญที่สามารถช่วยปลูกฝังความสามัคคีที่เกิดกับนักเรียนได้ เนื่องจากการจัดการเรียนรู้ที่นักเรียนได้แลกเปลี่ยนเรียนรู้ซึ่งกันและกัน เป็นวิธีการที่จะช่วยให้นักเรียนได้รับผลประโยชน์ด้วยกันทั้งสองฝ่าย จีรัภท อภิชาติตระกูล (2563) สอดคล้องกับแนวทางของ Sharan (Sharan, 1990) ซึ่งเป็นเทคนิคที่ตอบสนองความแตกต่างระหว่างบุคคลของผู้เรียน ทำให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ร่วมกัน มีปฏิสัมพันธ์กันแลกเปลี่ยนประสบการณ์ซึ่งกันและกัน และยังสามารถช่วยแก้ปัญหาพฤติกรรมการณ์การเรียนของนักเรียนภายในห้องให้มีพัฒนาการพฤติกรรมการณ์การเรียนรู้ที่ดีขึ้น และเกิดการช่วยเหลือซึ่งกันและกันในการเรียนรู้ การจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือ จะช่วยเพิ่มผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และการเรียนแบบร่วมมือยังสามารถนำมาใช้ได้กับการเรียนในทุกวิชา และทุกระดับชั้น และจะมีประสิทธิผลยิ่งกักิจกรรมการเรียนรู้ที่มุ่งพัฒนาผู้เรียนในด้านการแก้ปัญหาการกำหนดเป้าหมายในการเรียนรู้การคิดหลายแบบ การเสริมสร้างประชาธิปไตยในชั้นเรียน ทักษะทางสังคม การสร้างนิสัยความรับผิดชอบร่วมกัน และความร่วมมือภายในกลุ่ม (วัฒนาพร ระบุว่าทุกซ์, 2542)

จากสาเหตุดังกล่าวที่กล่าวมาข้างต้น ผู้วิจัยจึงได้นำวิธีการสอนแบบผสมผสานและแบบร่วมมือมาศึกษาเพื่อยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและความคิดสร้างสรรค์เพื่อต้องการพัฒนาทักษะของผู้เรียนอย่างต่อเนื่องในศตวรรษที่ 21 ซึ่งเป็นคุณลักษณะที่ผู้เรียนพึงมี ผู้วิจัยจึงได้ทำการศึกษาผลสัมฤทธิ์และความคิดสร้างสรรค์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 เพราะเป็นระดับช่วงอายุที่เหมาะสมแก่การพัฒนาด้านความคิดสร้างสรรค์และการร่วมมือกันทำงานเป็นกลุ่ม ด้วยการจัดการเรียนรู้แบบผสมผสานและแบบร่วมมือ โดยเป็นแนวทางในการพัฒนาการเรียนการสอนกลุ่มสาระศิลปะ(ดนตรี) ในระดับประถมศึกษาให้ดีขึ้น และยังเป็นการพัฒนาทักษะการใช้เทคโนโลยีเพื่อกระตุ้นความสนใจในการเรียนการสอน และได้นำแนวคิดของกิลฟอร์ดเกี่ยวกับความคิดสร้างสรรค์มาพัฒนาต่อยอด เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการคิดอย่างสร้างสรรค์ของนักเรียนและการทำงานแบบร่วมมือของผู้เรียนซึ่งเป็นสิ่งสำคัญในการศึกษาในศตวรรษที่ 21 อย่างมีประสิทธิภาพและเต็มศักยภาพ เพื่อให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วของโลกในปัจจุบัน

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาดนตรีของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ที่ได้รับการเรียนรู้แบบผสมผสาน และแบบร่วมมือ
2. เพื่อศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาดนตรีของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ที่ได้รับการเรียนรู้แบบผสมผสาน
3. เพื่อศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาดนตรีของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ที่ได้รับการเรียนรู้แบบร่วมมือ
4. เพื่อเปรียบเทียบความสามารถในการคิดสร้างสรรค์ทางการเรียนวิชาดนตรีของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ที่ได้รับการเรียนรู้แบบผสมผสาน และแบบร่วมมือ

5. เพื่อศึกษาความสามารถในการคิดสร้างสรรค์ทางการเรียนวิชาดนตรีของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ที่ได้รับการเรียนรู้แบบผสมผสาน

6. เพื่อศึกษาความสามารถในการคิดสร้างสรรค์ทางการเรียนวิชาดนตรีของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ที่ได้รับการเรียนรู้แบบร่วมมือ

สมมติฐานการวิจัย

1. นักเรียนที่ได้รับการเรียนรู้แบบผสมผสาน และแบบร่วมมือ มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนแตกต่างกัน
2. นักเรียนที่ได้รับการเรียนรู้แบบผสมผสาน มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน
3. นักเรียนที่ได้รับการเรียนรู้แบบร่วมมือ มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน
4. นักเรียนที่ได้รับการเรียนรู้แบบผสมผสาน และแบบร่วมมือ มีความสามารถในการคิดสร้างสรรค์แตกต่างกัน
5. นักเรียนที่ได้รับการเรียนรู้แบบผสมผสาน มีความสามารถในการคิดสร้างสรรค์หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน
6. นักเรียนที่ได้รับการเรียนรู้แบบร่วมมือ มีความสามารถในการคิดสร้างสรรค์หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน

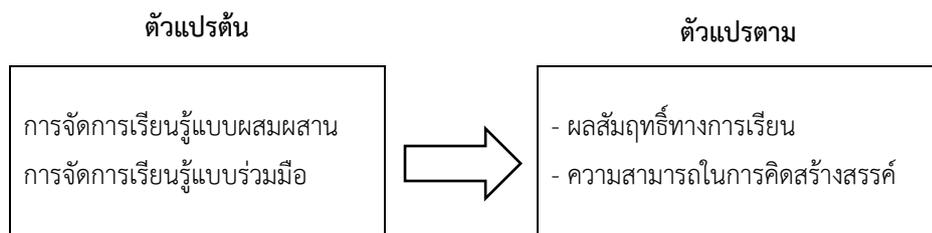
ประโยชน์ที่รับจากการวิจัย

1. ผู้เรียนได้เรียนรู้ด้วยรูปแบบการเรียนการสอนที่ทันสมัย กระตุ้นความสนใจส่งผลให้ผู้เรียนได้รับการพัฒนา ด้านความคิดสร้างสรรค์
2. ผู้สอนนำสื่อเทคโนโลยีมาใช้อย่างมีประสิทธิภาพ ส่งเสริมให้ผู้เรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้น
3. สามารถช่วยให้ผู้สอนนำไปประยุกต์ใช้ เป็นแนวทางในการพัฒนาการจัดการเรียนการสอนวิชาดนตรีของ ชั้นประถมศึกษาชั้นปีอื่น ๆ ต่อไป

ขอบเขตของการวิจัย

1. ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนนานาชาติสิงคโปร์กรุงเทพฯ สังกัดสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชนกรุงเทพ ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2564 จำนวน 6 ห้องเรียน จำนวน 180 คน
2. เป็นนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนนานาชาติสิงคโปร์กรุงเทพฯ สังกัดสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชนกรุงเทพ ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2564 จำนวน 2 ห้องละ 30 คน รวมนักเรียนทั้งหมดจำนวน 60 คน ซึ่งได้จากการสุ่มแบบกลุ่ม (Cluster random sampling)

กรอบแนวคิดของการวิจัย

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. แผนการจัดการเรียนรู้แบบผสมผสาน เรื่องเครื่องดนตรีนาฏ จำนวน 8 ชั่วโมง
2. แผนการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือ เรื่องเครื่องดนตรีนาฏ จำนวน 8 ชั่วโมง
3. แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน แบบปรนัย 4 ตัวเลือก จำนวน 20 ข้อ
4. แบบวัดความสามารถในการคิดสร้างสรรค์ เรื่องเครื่องดนตรีนาฏ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โดยวัดความคิดสร้างสรรค์ทั้งหมด 4 ด้าน คือ ด้านความคิดริเริ่ม ด้านความคิดคล่องแคล่ว ด้านความคิดยืดหยุ่น และด้านความคิดละเอียดลออ

การดำเนินการทดลองและเก็บรวบรวมข้อมูล

การศึกษาผลสัมฤทธิ์และความคิดสร้างสรรค์ทางการเรียนวิชาดนตรีของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โดยแบ่งออกเป็น 2 กลุ่ม กลุ่มที่ 1 ด้วยการจัดการเรียนรู้แบบผสมผสาน และกลุ่มที่ 2 ด้วยการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือ ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลตามขั้นตอน ดังนี้

1. ก่อนจัดกิจกรรมการเรียนการสอนแบบผสมผสานและแบบร่วมมือ ผู้วิจัยนำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและแบบทดสอบวัดความสามารถทางการคิดสร้างสรรค์ เรื่องเครื่องดนตรีนาฏ จำนวน 20 ข้อ นำไปทดสอบก่อนเรียน (Pre-Test) กับกลุ่มตัวอย่าง
2. ดำเนินการจัดการเรียนการสอนแบบผสมผสานและแบบร่วมมือ รายวิชาดนตรี เรื่องเครื่องดนตรีนาฏ กับกลุ่มตัวอย่างตามแผนการจัดการเรียนรู้ เป็นเวลา 8 สัปดาห์ โดยผู้วิจัยเป็นผู้ดำเนินการสอน
3. เมื่อดำเนินการจัดการเรียนรู้ครบ 8 สัปดาห์แล้ว นำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ เรื่องเครื่องดนตรีนาฏ จำนวน 20 ข้อ และแบบทดสอบวัดความสามารถในการคิดสร้างสรรค์ ทั้งหมด 4 ด้าน คือ ด้านความคิดริเริ่ม ความคิดคล่องแคล่ว ความคิดยืดหยุ่น และความคิดละเอียดลออ นำไปทดสอบหลังเรียน (Post-Test) กับกลุ่มตัวอย่าง
4. นำผลการทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่องเครื่องดนตรีนาฏ และแบบทดสอบวัดความสามารถในการคิดสร้างสรรค์ไปวิเคราะห์ทางสถิติ เพื่อตรวจสอบสมมติฐาน

วิธีการทางสถิติและการวิเคราะห์ข้อมูล

1. วิเคราะห์หาค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
2. วิเคราะห์เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาดนตรีของนักเรียนระหว่างกลุ่มที่ได้รับการเรียนรู้แบบผสมผสาน และกลุ่มที่ได้รับการเรียนรู้แบบร่วมมือ โดยใช้สถิติทดสอบค่าที (t-test independent samples)
3. วิเคราะห์เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาดนตรีของนักเรียนที่ได้รับการเรียนรู้แบบผสมผสาน ก่อนเรียนและหลังเรียน โดยใช้สถิติทดสอบค่าที (t-test dependent samples)
4. วิเคราะห์เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาดนตรีของนักเรียนที่ได้รับการเรียนรู้แบบร่วมมือ ก่อนเรียนและหลังเรียน โดยใช้สถิติทดสอบค่าที (t-test dependent samples)
5. วิเคราะห์เปรียบเทียบความสามารถในการคิดสร้างสรรค์ทางการเรียนวิชาดนตรีของนักเรียนระหว่างกลุ่มที่ได้รับการเรียนรู้แบบผสมผสาน และกลุ่มที่ได้รับการเรียนรู้แบบร่วมมือ โดยใช้สถิติทดสอบค่าที (t-test independent samples)
6. วิเคราะห์เปรียบเทียบความสามารถในการคิดสร้างสรรค์ทางการเรียนวิชาดนตรีของนักเรียนที่ได้รับการเรียนรู้แบบผสมผสาน ก่อนเรียนและหลังเรียน โดยใช้สถิติทดสอบค่าที (t-test dependent samples)

7. วิเคราะห์เปรียบเทียบความสามารถในการคิดสร้างสรรค์ทางการเรียนวิชาดนตรีของนักเรียนที่ได้รับการเรียนรู้แบบร่วมมือ ก่อนเรียนและหลังเรียน โดยใช้สถิติทดสอบค่าที (t-test dependent samples)

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การศึกษาวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้เสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลและเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

1. ผลการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาดนตรีของนักเรียนระหว่างกลุ่มที่ได้รับการเรียนรู้แบบผสมผสาน และกลุ่มที่ได้รับการเรียนรู้แบบร่วมมือ

ตารางที่ 1 การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาดนตรีของนักเรียนระหว่างกลุ่มที่ได้รับการเรียนรู้แบบผสมผสาน และกลุ่มที่ได้รับการเรียนรู้แบบร่วมมือ

การจัดการเรียนรู้	n	$\bar{x}$	S.D.	t	Sig.
แบบผสมผสาน	30	15.97	2.21	.597	.553
แบบร่วมมือ	30	15.60	2.54		

จากตารางที่ 1 ผลการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาดนตรีของนักเรียนระหว่างกลุ่มที่ได้รับการเรียนรู้แบบผสมผสาน และกลุ่มที่ได้รับการเรียนรู้แบบร่วมมือ พบว่ามีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

2. ผลการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาดนตรีของนักเรียนที่ได้รับการเรียนรู้แบบผสมผสาน ก่อนเรียนและหลังเรียน มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน

ตารางที่ 2 การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาดนตรีของนักเรียนที่ได้รับการเรียนรู้แบบผสมผสาน ก่อนเรียนและหลังเรียน

การทดลอง	n	$\bar{x}$	S.D.	t	Sig.
คะแนนก่อนเรียน	30	7.30	3.30	19.80	.000
คะแนนหลังเรียน	30	15.97	2.21		

จากตารางที่ 2 ผลการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาดนตรีของนักเรียนที่ได้รับการเรียนรู้แบบผสมผสาน ก่อนเรียนและหลังเรียน พบว่าคะแนนก่อนเรียน มีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 7.30 และคะแนนหลังการเรียน มีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 15.97 เมื่อเปรียบเทียบผลคะแนนก่อนเรียนและหลังเรียน ด้วยการเรียนรู้แบบผสมผสานมีผลการทดลองหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

3. ผลการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาดนตรีของนักเรียนที่ได้รับการเรียนรู้แบบร่วมมือ ก่อนเรียนและหลังเรียน มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน

ตารางที่ 3 การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาดนตรีของนักเรียนที่ได้รับการเรียนรู้แบบร่วมมือ ก่อนเรียนและหลังเรียน

การทดลอง	n	$\bar{x}$	S.D.	t	Sig.
คะแนนก่อนเรียน	30	6.50	3.04	29.88	.000
คะแนนหลังเรียน	30	15.60	2.54		

จากตารางที่ 3 ผลการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาดนตรีของนักเรียนที่ได้รับการเรียนรู้แบบร่วมมือ ก่อนเรียนและหลังเรียน พบว่าคะแนนก่อนเรียน มีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 6.50 และคะแนนหลังการเรียน มีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 15.60 เมื่อเปรียบเทียบผลคะแนนก่อนเรียนและหลังเรียน ด้วยการเรียนรู้แบบร่วมมือมีผลการทดลองหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

4. ผลการเปรียบเทียบความสามารถในการคิดสร้างสรรค์ทางการเรียนวิชาดนตรีของนักเรียนระหว่างกลุ่มที่ได้รับการเรียนรู้แบบผสมผสาน และกลุ่มที่ได้รับการเรียนรู้แบบร่วมมือ

ตารางที่ 4 การเปรียบเทียบความสามารถในการคิดสร้างสรรค์ทางการเรียนวิชาดนตรีของนักเรียนระหว่างกลุ่มที่ได้รับการเรียนรู้แบบผสมผสาน และกลุ่มที่ได้รับการเรียนรู้แบบร่วมมือ

การจัดการเรียนรู้	n	$\bar{x}$	S.D.	t	Sig.
แบบผสมผสาน	30	10.23	1.22	-.201	.597
แบบร่วมมือ	30	10.30	1.34		

จากตารางที่ 4 ผลการเปรียบเทียบความสามารถในการคิดสร้างสรรค์ทางการเรียนวิชาดนตรีของนักเรียนระหว่างกลุ่มที่ได้รับการเรียนรู้แบบผสมผสาน และกลุ่มที่ได้รับการเรียนรู้แบบร่วมมือ พบว่ามีความสามารถในการคิดสร้างสรรค์แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

5. ผลการเปรียบเทียบความสามารถในการคิดสร้างสรรค์ทางการเรียนวิชาดนตรีของนักเรียนที่ได้รับการเรียนรู้แบบผสมผสาน ก่อนเรียนและหลังเรียน มีความสามารถในการคิดสร้างสรรค์หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน

ตารางที่ 5 การเปรียบเทียบความสามารถในการคิดสร้างสรรค์ทางการเรียนวิชาดนตรีของนักเรียนที่ได้รับการเรียนรู้แบบผสมผสาน ก่อนเรียนและหลังเรียน

การทดลอง	n	$\bar{x}$	S.D.	t	Sig.
คะแนนก่อนเรียน	30	5.40	2.30	15.54	.000
คะแนนหลังเรียน	30	10.23	1.22		

จากตารางที่ 5 ผลการเปรียบเทียบความสามารถในการคิดสร้างสรรค์ทางการเรียนวิชาดนตรีของนักเรียนที่ได้รับการเรียนรู้แบบผสมผสาน ก่อนเรียนและหลังเรียน พบว่าคะแนนก่อนเรียน มีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 5.40 และคะแนนหลังการเรียน มีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 10.23 เมื่อเปรียบเทียบผลคะแนนก่อนเรียนและหลังเรียน ด้วยการเรียนรู้แบบผสมผสานมีผลการทดลองหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

6. ผลการเปรียบเทียบความสามารถในการคิดสร้างสรรค์ทางการเรียนวิชาดนตรีของนักเรียนที่ได้รับการเรียนรู้แบบร่วมมือ ก่อนเรียนและหลังเรียน มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน

ตารางที่ 6 การเปรียบเทียบความสามารถในการคิดสร้างสรรค์ทางการเรียนวิชาดนตรีของนักเรียนที่ได้รับการเรียนรู้แบบร่วมมือ ก่อนเรียนและหลังเรียน

การทดลอง	n	$\bar{x}$	S.D.	t	Sig.
คะแนนก่อนเรียน	30	4.83	2.18	23.91	.000
คะแนนหลังเรียน	30	10.30	1.34		

จากตารางที่ 6 ผลการเปรียบเทียบความสามารถในการคิดสร้างสรรค์ทางการเรียนวิชาดนตรีของนักเรียนที่ได้รับการเรียนรู้แบบร่วมมือ ก่อนเรียนและหลังเรียน พบว่าคะแนนก่อนเรียน มีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 4.83 และคะแนนหลังการเรียน มีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 10.30 เมื่อเปรียบเทียบผลคะแนนก่อนเรียนและหลังเรียน ด้วยการเรียนรู้แบบร่วมมือมีผลการทดลองหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

อภิปรายผลการวิจัย

1. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาดนตรีของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ที่ได้รับการเรียนรู้แบบผสมผสาน กับนักเรียนที่ได้รับการเรียนรู้แบบร่วมมือ พบว่ามีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ จากการวิจัยสรุปได้ดังนี้ การจัดการเรียนรู้แบบผสมผสานกับการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือทั้งสองแบบนี้เป็นารจัดการกิจกรรมที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ มีการสื่อสารกันระหว่างผู้เรียนกับผู้เรียน และผู้เรียนกับผู้สอน มีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนรู้ ทั้งนี้เนื่องมาจากการสอนทั้งสองวิธีนั้นมีจุดเด่นที่ต่างกัน ดังนี้ การจัดการเรียนรู้แบบผสมผสานมีการใช้เทคโนโลยีเข้ามาช่วยในการนำเสนอเนื้อหา และให้นักเรียนได้ใช้ค้นคว้าหาความรู้ด้วยตนเอง ในการเรียนการสอนนี้จะทำให้ให้นักเรียนเกิดความสนใจและมีแรงจูงใจในการเรียน เนื่องจากนักเรียนสามารถเรียนรู้ได้ตามความถนัดและความสามารถของตนเอง สอดคล้องกับ ดวงรัตน์ ศรีวงษ์กุล (2552) สอดคล้องกับ Joey (2006) ที่กล่าวว่า การเรียนแบบผสมผสานเป็นการจัดการกิจกรรมการเรียนการสอนที่เน้นความยืดหยุ่น มีการผสมผสานยุทธวิธีในการเรียนการสอนที่หลากหลายเข้าด้วยกันทำให้การเรียนรู้มีความน่าสนใจเพราะเป็นการนำเทคโนโลยีเข้ามาใช้มากขึ้นในการเรียนการสอน ส่วนการสอนแบบร่วมมือเป็นวิธีการหนึ่งที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนได้เรียนรู้แบบมีส่วนร่วม ซึ่งจะช่วยให้ผู้เรียนได้รับประสบการณ์ที่สัมพันธ์กับชีวิตจริง ได้รับการฝึกฝนทักษะ กระบวนการแสวงหาความรู้ ทักษะการบันทึกความรู้ ทักษะการคิด ทักษะการจัดการกับความรู้ออก ทักษะการสร้างความรู้ใหม่ และทักษะการทำงานเป็นกลุ่ม จัดว่าเป็นวิธีเรียนที่สามารถนำมาประยุกต์ให้เหมาะสมกับการเรียนการสอนที่มีคุณภาพ กิตติศักดิ์ บุญทอง (2563) สอดคล้องกับ สุวิทย์ และ อรทัย มูลคำ (2546) กล่าวว่า การจัดการเรียนแบบร่วมมือเป็นกระบวนการจัดการเรียนรู้ที่จัดให้ผู้เรียนได้ร่วมมือและ ช่วยเหลือกันในการเรียนรู้ โดยแบ่งกลุ่มผู้เรียนที่มีความสามารถต่างกันออกเป็นกลุ่มเล็ก ๆ มีลักษณะการรวมกลุ่มอย่างมีโครงสร้างชัดเจน มี

การทำงานร่วมกัน มีการแลกเปลี่ยนความคิดเห็น อาศัยซึ่งกันและกัน มีความรับผิดชอบร่วมกันทั้งในส่วนตนและส่วนรวม เพื่อให้ตนเองและสมาชิกทุกคนในกลุ่มประสบความสำเร็จตามเป้าหมายที่กำหนดไว้

ด้วยเหตุผลดังกล่าว เป็นข้อสรุปว่าการเรียนรู้แบบผสมผสานและแบบร่วมมือ เป็นวิธีที่มีประสิทธิภาพในการจัดการเรียนการสอนทั้ง 2 แบบ จึงทำให้ค่าเฉลี่ยแตกต่างกันเพียงเล็กน้อยเท่านั้น

2. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาดนตรีก่อนและหลังเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ที่ได้รับการเรียนรู้แบบผสมผสาน หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 สามารถสรุปได้ดังนี้ เนื่องจากการสอนแบบผสมผสานมีการเรียนการสอนโดยใช้สื่อออนไลน์เข้ามามีส่วนร่วม ทำให้ผู้เรียนได้รับการกระตุ้นให้เกิดความสนใจในรายละเอียดของบทเรียนมากขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ Bonk and Graham (2006) ที่ได้กล่าวถึงการจัดการเรียนแบบผสมผสานไว้ว่าการจัดการเรียนแบบผสมผสานจะช่วยให้นักเรียนได้รับความรู้ ความเข้าใจได้ดีขึ้น ช่วยลดเวลาในการเรียนลง และรวมไปถึงคุณประโยชน์ของบทเรียนบนเว็บ ที่เข้ามาช่วยปรับปรุงการเรียนการสอนในชั้นเรียนอย่างหลากหลาย ขยายแหล่งความรู้ให้กว้างขึ้น และเพิ่มโอกาสในการเข้าถึงสื่อและเนื้อหาได้ตลอดเวลา ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ยุทธนา ทรรศัยเจริญ (2560) ได้กล่าวว่าในการจัดการเรียนรู้แบบผสมผสานนั้นจะช่วยให้นักเรียนเกิดความสนใจและมีแรงจูงใจในการเรียน เนื่องจากการเรียนรู้ในรูปแบบนี้ได้มีการนำเทคโนโลยีต่าง ๆ สื่อ วิดีโอ และภาพเคลื่อนไหว เข้ามาเป็นส่วนหนึ่งในการจัดการเรียนรู้ทำให้นักเรียนเกิดความสนใจในการเรียนวิชาดนตรีมากขึ้น

ด้วยเหตุผลดังกล่าว เป็นข้อสนับสนุนด้านผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาดนตรีของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ที่ได้รับการเรียนรู้แบบผสมผสาน หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญ ทาง สถิติที่ระดับ .01

3. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาดนตรีก่อนและหลังเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ที่ได้รับการเรียนรู้แบบร่วมมือ หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 สามารถสรุปได้ดังนี้ การเรียนรู้แบบร่วมมือเป็นการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ แบ่งผู้เรียนออกเป็นกลุ่มเล็ก ๆ คณะความสามารถ ซึ่งจะทำให้นักเรียนที่เก่งจะช่วยสอนผู้เรียนที่อ่อน ดังนั้นผู้เรียนจะได้เรียนรู้ที่จะทำงานร่วมกันเป็นกลุ่ม สื่อสาร แบ่งงาน และช่วยเหลือกันภายในกลุ่ม ส่งผลให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน ซึ่ง สอดคล้องกับ Johnson and Johnson (1987) ซึ่งได้ทำการศึกษาพัฒนาการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือ และพบว่าการสอนแบบร่วมมือประกอบด้วย การพึ่งพาและเกื้อกูลกัน การปรึกษาหารือกันอย่างใกล้ชิด ความรับผิดชอบในการทำงานร่วมกัน การใช้ทักษะการปฏิสัมพันธ์ระหว่างบุคคล ทักษะการทำงานกลุ่มย่อย การใช้กระบวนการกลุ่ม สอดคล้องกับ ผลการวิจัยของ ศิริพร ทูเคเรือ (2544) ได้ศึกษาผลของการเรียนแบบร่วมมือ กลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิตของผู้เรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ผลการวิจัยพบว่าผู้เรียนที่ได้รับการเรียนแบบร่วมมือมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและ มีความคงทนในการเรียนดีกว่าก่อนเรียน

ด้วยเหตุผลดังกล่าว เป็นข้อสนับสนุนด้านผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาดนตรีของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ที่ได้รับการเรียนรู้แบบร่วมมือ หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

4. ความสามารถในการคิดสร้างสรรค์ทางการเรียนวิชาดนตรีของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ที่ได้รับการเรียนรู้แบบผสมผสาน กับนักเรียนที่ได้รับการเรียนรู้แบบร่วมมือ พบว่าแตกต่างอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ จากการวิจัยสรุปได้ดังนี้ ทั้งการจัดการเรียนรู้แบบผสมผสานกับแบบร่วมมือเป็นการจัดกิจกรรมที่ช่วยให้ผู้เรียนได้ฝึกทักษะทางความคิดสร้างสรรค์ ผ่านกิจกรรมที่หลากหลายเรื่องเครื่องดนตรีที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น ทำให้นักเรียนเกิดความกระตือรือร้นสนใจในเรื่องที่เรียน เน้นให้ผู้เรียนได้ฝึกการใช้จินตนาการ อยากรู้อยากเห็น และการกล้าแสดงออก การสอนทั้งสองวิธีนั้นมีจุดเด่นที่แตกต่างกัน ดังนี้ การจัดการเรียนรู้แบบผสมผสานมีกิจกรรมที่หลากหลาย เพื่อช่วยให้ผู้เรียนได้ฝึกทักษะการใช้

คอมพิวเตอร์และพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ พร้อมทั้งยังกระตุ้นให้ผู้เรียนได้ใช้ความคิด และจินตนาการ ทำให้ผู้เรียนมีความสนุกกับการเรียนและกล้าคิดในสิ่งใหม่ ๆ ส่งผลให้ผู้เรียนเกิดความคิดริเริ่ม ความคิดคล่องแคล่ว ความคิดยืดหยุ่น และความคิดละเอียดลออที่สูงขึ้น สอดคล้องกับแนวคิดของ อารี พันธุ์มณี (2540) ที่กล่าวไว้ว่า การส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์ มีอยู่ในกิจกรรมแทบทุกกิจกรรมในหลักสูตร หรือ ทุกมวลประสบการณ์ที่จัดให้แก่ผู้เรียน ซึ่งทั้งนี้ต้องอาศัยเทคนิควิธีการและการจัดกิจกรรมที่มุ่งพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ ปณิตา วรณพิจรุณ, 2551 กล่าวว่า การเรียนการสอนแบบผสมผสานจะรองรับความสามารถในการเรียนที่แตกต่างระหว่างบุคคล และช่วยเพิ่มศักยภาพทางการเรียนรู้ของผู้เรียน ทำให้ผู้เรียนพัฒนาความสามารถในการเรียนรู้ของตนเองได้ดีขึ้น และสอดคล้องกับแนวคิดของ Smaldino, Lowther, and Russell, 2012 กล่าวถึงการจัดการเรียนรู้แบบเผชิญหน้าและการเรียนการสอนแบบออนไลน์ผสมผสานเข้าด้วยกันจึงเป็นการเรียนที่ดีที่สุด เพื่อให้ผู้เรียนสามารถเรียนรู้ได้อย่างอิสระ ทำให้เกิดการกระตือรือร้นที่จะเรียนรู้ ส่วนการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือ เป็นการจัดกิจกรรมที่เน้นให้ผู้เรียนทำงานร่วมกันเป็นกลุ่มเล็ก ๆ คณะความสามารถภายในกลุ่มจะแบ่งความสามารถออกเป็นเก่ง ปานกลาง และอ่อน โดยเป้าหมายของการเรียนรู้เพื่อให้ผู้เรียนได้มีประสบการณ์การทำงานร่วมกับผู้อื่น แบ่งหน้าที่ แก้ปัญหา กล้าแสดงความคิดเห็น และยอมรับความคิดเห็นของผู้อื่น สอดคล้องกับงานวิจัยของ วัฒนาพร ระงับทุกข์ (2545) กล่าวว่า การเรียนรู้แบบร่วมมือเป็นวิธีการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ร่วมกันเป็นกลุ่มเล็ก ๆ แต่ละกลุ่มจะประกอบด้วยสมาชิกที่มีความรู้ ความสามารถแตกต่างกันโดยที่แต่ละคนมีส่วนร่วมอย่างแท้จริงในการเรียนรู้ และในความสำเร็จของกลุ่ม โดยการแลกเปลี่ยนความคิดเห็น เป็นกำลังใจแก่กันและกัน สอดคล้องกับงานวิจัยของ นิตยา วงศ์ชู (2555) ที่ได้ศึกษาการพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้ศิลปะของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โดยการจัดการเรียนรู้แบบส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์ พบว่า คะแนนความคิดริเริ่ม, ความคิดคล่อง, ความคิดยืดหยุ่น และความคิดละเอียดลออ อยู่ในระดับสูง การจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือช่วยส่งเสริมให้ผู้เรียนมีความกระตือรือร้นที่จะทำงาน สามารถสื่อสารแลกเปลี่ยนความคิดกับเพื่อนในกลุ่ม ทำให้มีความสามารถในการคิดได้หลายแง่มุม มีจินตนาการ มีความสนใจสนในในเรื่องที่ทำร่วมกัน

ด้วยเหตุผลดังกล่าว เป็นข้อสรุปว่าการเรียนรู้แบบผสมผสานและแบบร่วมมือสามารถส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์ได้เหมือนกันทั้ง 2 แบบ จึงทำให้ค่าเฉลี่ยแตกต่างกันเพียงเล็กน้อยเท่านั้น

5. ความสามารถในการคิดสร้างสรรค์ทางการเรียนวิชาดนตรีของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ที่ได้รับการเรียนรู้แบบผสมผสาน หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 สามารถสรุปได้ดังนี้ ในการจัดการเรียนรู้แบบผสมผสานเป็นรูปแบบการเรียนที่หลากหลาย ทั้งการเรียนรู้นอกห้องเรียน ผสมผสานกับการเรียนรู้นอกห้องเรียน ผู้สอนสามารถใช้วิธีการสอน สองวิธีหรือมากกว่าในการจัดการเรียนการสอน เน้นให้ผู้เรียนสนุกกับการเรียน กล้าแสดงความคิดเห็นและกล้าที่จะคิดสิ่งใหม่ ๆ เพื่อนำไปแก้ไขผลงานของตนเอง สอดคล้องกับแนวคิดของ Barbara & Kate (2014) กล่าวว่า การจัดการเรียนการสอนแบบผสมผสานเป็นส่วนผสมของกลยุทธ์การเรียนรู้ วิธีการสื่อ และการนำสิ่งที่เป็นสนับสนุนวัตถุประสงค์การเรียนรู้และเพิ่มประสิทธิภาพ ซึ่งสามารถพัฒนาผู้เรียนให้เกิดการเรียนรู้ที่มีความหมาย ผู้สอนเป็นผู้ที่มีบทบาทสำคัญในการอำนวยความสะดวกในกระบวนการเรียนรู้ สอดคล้องกับงานวิจัยของ ปุณณนุช ไชยมูล (2550) ที่ได้สร้างและพัฒนาบทเรียนบนเครือข่ายโดยใช้กิจกรรมตามแนวพหุปัญญาเพื่อส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ เรื่องนาฏศิลป์ไทยพื้นฐานชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 พบว่านักเรียนที่เรียนด้วยบทเรียนบนเครือข่ายมีความคิดสร้างสรรค์เพิ่มขึ้นจากก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ด้วยเหตุดังกล่าว เป็นข้อสนับสนุนความสามารถในการคิดสร้างสรรค์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ที่ได้รับการเรียนรู้แบบผสมผสาน หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

6. ความสามารถในการคิดสร้างสรรค์ทางการเรียนวิชาดนตรีของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ที่ได้รับการเรียนรู้แบบร่วมมือ หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 สามารถสรุปได้ดังนี้ ในการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือส่งเสริมให้ผู้เรียนทำงานร่วมกันเป็นกลุ่ม คณะความสามารถและมีการแลกเปลี่ยนความรู้กันภายในกลุ่มฝึกให้เด็กได้มีการสื่อสาร ช่วยเหลือกัน และเด็กเก่งที่อยู่ในกลุ่มได้มีโอกาสที่จะฝึกความเป็นผู้นำ สอดคล้องกับ ทิศนา แคมมณี (2545) ที่กล่าวว่าการทำงานร่วมกัน ทำให้บุคคลได้เรียนรู้ซึ่งกันและกันในทีม จะทำให้เกิดการพัฒนาตนเอง นอกจากนี้มีการช่วยกันคิดช่วยกันระดมสมอง ยังเป็นการส่งเสริมกันในเรื่องของการทำงานเป็นทีม และยังสอดคล้องกับงานวิจัยของสุพัตรา ฤกษ์บ้าย (2544) ได้ทำการวิจัยเรื่องผลของการใช้เทคนิคการเรียนรู้แบบร่วมมือและการใช้สัญญาณเงื่อนไขที่มีต่อความคิดสร้างสรรค์ทางคณิตศาสตร์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนไทยนิยมสงเคราะห์ สำนักงานเขตบางเขน กรุงเทพมหานคร พบว่านักเรียนมีความคิดสร้างสรรค์ทางคณิตศาสตร์เพิ่มขึ้นหลังจากได้รับการใช้เทคนิคการเรียนรู้แบบร่วมมือ และการใช้สัญญาณเงื่อนไขเป็นกลุ่ม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ด้วยเหตุดังกล่าว เป็นข้อเสนอสนับสนุนความสามารถในการคิดสร้างสรรค์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ที่ได้รับการเรียนรู้แบบร่วมมือ หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลวิจัยไปใช้

1. การสอนแบบผสมผสานและการสอนแบบร่วมมือเป็นการสอนที่เน้นการค้นคว้า ปรัชญา และเสนอแนะเหมาะสมสำหรับเวลาที่มากกว่านี้ เพราะการสอนทั้งสองวิธีมีการพัฒนาความรู้ของผู้เรียนไม่เท่ากัน ผู้วิจัยเห็นว่าผู้เรียนควรต้องค้นคว้า และลองปฏิบัติด้วยตนเองก่อนเพราะผู้สอนมีหน้าที่คอยให้คำปรึกษาเพิ่มเติมเท่านั้น
2. ผู้เรียนบางคน บางกลุ่มไม่สามารถปฏิบัติกิจกรรมให้แล้วเสร็จในเวลาที่กำหนด ผู้สอนต้องติดตามให้ความช่วยเหลือ และให้ข้อเสนอแนะแก่ผู้เรียนอย่างเหมาะสม เพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง มีความมั่นใจ และกระตือรือร้นในการเรียนมากขึ้น
3. ในระยะแรกผู้เรียนยังไม่คุ้นกับการปฏิบัติกิจกรรม ผู้สอนต้องช่วยกระตุ้น ช่วยเหลือ และให้คำแนะนำขั้นตอนการทำกิจกรรมต่าง ๆ อย่างใกล้ชิด เพื่อให้การปฏิบัติกิจกรรมเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ
4. ควรเสริมแรงบวก เพื่อเป็นการกระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดความสนใจและกระตือรือร้นในการเรียนรวมถึงกล้าแสดงออกในห้องเรียน ซึ่งจะช่วยให้เกิดความสนุกสนานในชั้นเรียนมากขึ้น

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการศึกษาวิจัยโดยการสอนแบบผสมผสานกับการสอนแบบร่วมมือในระดับชั้นประถมศึกษาตอนปลาย เพราะยุคสมัยที่เปลี่ยนไป มีการใช้เทคโนโลยีอย่างแพร่หลายทำให้สัมมนาการทำงานแบบร่วมมือ จึงเสนอแนะให้มีการจัดการเรียนการสอนทั้ง 2 แบบนี้ในระดับชั้นประถมศึกษาตอนปลายด้วย
2. ควรนำวิธีการสอนแบบผสมผสานกับแบบร่วมมือมาเปรียบเทียบเพื่อศึกษาผลที่มีต่อตัวแปรอื่น ๆ เช่น เจตคติต่อการเรียน ความคงทนของการเรียนรู้ ความพึงพอใจของผู้เรียน เป็นต้น
3. ควรนำวิธีการสอนแบบผสมผสานและแบบร่วมมือเป็นกลุ่มทำการศึกษาวิจัยกับสาระอื่น เช่น ภาษาอังกฤษ คณิตศาสตร์ เป็นต้น

เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2553). *แผนแม่บทเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเพื่อการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ. 2554-2556*. สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ กระทรวงศึกษาธิการ.
- กิตานันท์ มลิทอง. (2548). *เทคโนโลยีและการสื่อสารเพื่อการศึกษา*. อรุณการพิมพ์.
- กิตติศักดิ์ บุญทอง. (2563). การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและทักษะการคิดวิเคราะห์หิวชาคณิตศาสตร์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่ได้รับการเรียนรู้แบบร่วมมือกันเรียนรู้เทคนิคกลุ่มผลสัมฤทธิ์ กับการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือกันเรียนรู้เทคนิคทีมเกมแข่งขัน. *วารสารการวัดผลการศึกษา*, 37(102), 43-58.
- ฐิรภัทร อภิชาติตระกูล. (2563). ผลของการจัดการเรียนรู้พลศึกษาแบบร่วมมือที่มีต่อความสามัคคี และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น. *วารสารการวัดผลการศึกษา*, 37(101). 60-72.
- ณรุทธ์ สุทธจิตต์. (2548). สังคตินิยม : *ความซาบซึ้งในดนตรีตะวันตก* (พิมพ์ครั้งที่ 5). จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- _____. (2561). *ดนตรีศึกษาหลักการและสาระสำคัญ*. (พิมพ์ครั้งที่ 10). จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ดวงรัตน์ ศรีวงษ์กุล. (2552). *การพัฒนาเว็บไซต์การจัดการความรู้เพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างบุคลากรมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ*. สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ.
- ทิตนา แคมมณี. (2545). *กลุ่มสัมพันธ์เพื่อการทำงานและการจัดการเรียนการสอน*. นิชินแอดเวอร์ไทซิงกรุ๊ป.
- ธราพงษ์ ทองกระจ่าง. (2560). การพัฒนาบทเรียนคอมพิวเตอร์มัลติมีเดีย เรื่อง เครื่องดนตรีสากลประเภททระปและเครื่องลิ่มนิ้วสำหรับนักเรียน โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา. http://elsd.ssru.ac.th/tharapong_th/
- นิตยา วงศ์ชู. (2555). *การพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ทางศิลปะ เรื่อง การวาดภาพระบายสี ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โดยการจัดการเรียนรู้แบบส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์* [วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบัณฑิต, มหาวิทยาลัยขอนแก่น].
- ปณิตา วรณพิรุณ. (2551). *การพัฒนารูปแบบการเรียนบนเว็บแบบผสมผสานโดยใช้ปัญหาเป็นหลักเพื่อพัฒนาการคิดอย่างมีวิจารณญาณของนิสิตปริญญาบัณฑิต* [วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบัณฑิต, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย].
- ปุณณนุช ไชยมูล. (2550). *การพัฒนาบทเรียนบนเครือข่ายโดยใช้กิจกรรมตามแนวทหุปัญหาเพื่อส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ เรื่อง นาฏศิลป์ไทยพื้นฐานชั้นประถมศึกษาปีที่ 6* [วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบัณฑิต, มหาวิทยาลัยมหาสารคาม].
- ยุทธนา ททรัพย์เจริญ. (2560). *การจัดการเรียนรู้แบบผสมผสานวิชาดนตรีสากล เพื่อพัฒนาทักษะการปฏิบัติทางดนตรีและความคิดสร้างสรรค์ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5* [วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบัณฑิต, มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต].
- วัฒนาพร ระงับทุกข์. (2542). *การจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง*. เลิฟแอนด์เลิฟเพรส.
- _____. (2545). *เทคนิคและกิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2544*. พริกหวานกราฟฟิค.
- ศิริพร ทูเครือ. (2544). *ผลของการเรียนแบบร่วมมือโดยใช้แผนผังมโนทัศน์ที่มีผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและความคงทนในการเรียนรู้กลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิตของนักเรียนชั้นประถมปีที่ 4* [ปริญญาโทบัณฑิต, มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ].
- สุพัตรา ฤกษ์บ้าย. (2544). *ผลของการใช้เทคนิคการเรียนแบบร่วมมือและการใช้สัญญาเงื่อนไขที่มีต่อความคิดสร้างสรรค์ทางคณิตศาสตร์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนไทยนิยมสงเคราะห์ สำนักงานเขตบางเขน กรุงเทพมหานคร*. [ปริญญาโทบัณฑิต, มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ].
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2560). *แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560 - 2579*. พริกหวาน กราฟฟิคจำกัด.
- สุวิทย์ และ อรทัย มูลคำ. (2546). *21 วิธีจัดการเรียนรู้ เพื่อพัฒนากระบวนการคิด*. ภาพพิมพ์.

อารี พันธุ์ณี. (2540). *ความคิดสร้างสรรค์*. โรงพิมพ์ข้าวฟ่าง.

Barbara Waha & Kate Davis. (2014). University students' perspective on Blended Learning. *Journal of Higher Education Policy and Management*.

Berrett, D. (2012). *How 'Flipping' the classroom can improve the traditional lecture*. The Education Digest.

Bonk, C.J., & Graham, C.R. (2006). *Handbook of blended learning: Global perspectives, local designs*. Pfeiffer Publishing.

Johnson, D. W., & Johnson, R. T. (1987). *Learning Together and Alone: Cooperative, Competitive and Individualistic Learning*. Prentice-Hall.

Joey F. George. (2006). *Essentials of Systems Analysis and Design* (3rd ed.). Prentice Hall.

Keefe, J. W. (2007). *What Is Personalization?*. The Phi Delta Kappan.

Sharan, S. (Ed.). (1990). *Cooperative learning, theory and research*. Praeger.

Smaldino, S. E., Lowther, D. L., & Russell, J.W. (2012). *Instructional technology and media for learning* (10th ed.). MA.Pearson.